

Asfaltens hälsorisker

IARC-rapporten

Tom Karlsson, Skanska

Föredrag vid FAS asfaltdagar 2001

I mitten av 1990-talet tog asfaltindustrin initiativ till att göra en epidemiologisk studie i åtta europeiska länder om eventuellt samband mellan asfaltarbete och cancer. Studien är nu klar och man kan inte se någon ökad risk för cancer bland asfaltarbetare, åtminstone inte i Sverige. Siffrorna i några länder indikerar dock en något, "slightly", ökad risk. De resultaten kan troligen förklaras av sk. "non occupational factors".

Uppdraget, att göra epistudien gavs till det välrenommerade och oberoende IARC, en del av UN WHO. Arbetet har bevakats och följts upp av EAPAs hälso- och miljökommitte' (HSE) och FAS' miljöutskott. Rapporten "IARC-epedimiological study of cancer mortality among european asphalt workers" färdigställdes i slutet av oktober 2001 och har offentliggjorts på IARCs websida. IARC kommer inte att presentera någon pressrelease men förbereder några artiklar som kommer att införas i "the American Journal of Medicin" under 2002.

Den svenska delen av studien är utförd av Umeå universitet under ledning av professor Bengt Järvholm och är finansierad av Rådet för Arbetslivsforskning och Svenska byggbranschens Utvecklingsfond. Den avrapporterades redan för två år sedan, vid asfaltdagar och i form av en skriven forskningsrapport. Rapporten kan beställas via SBUF.

Den svenska undersökningen bygger på 6150 asfaltarbetare, som deltagit i hälsoundersökningar under perioden 1971-1993, jämfört dels med normalbefolkningen, dels med en grupp övriga byggnadsarbetare. Den senare jämförelsen pga av att asfaltarbetare i allmänhet betraktas som en friskare grupp än medelsvensken.

I undersökningen dras slutsatserna att :

- Asfaltarbetare, generellt, hade en något lägre dödlighet än normalpopulationen.
- Resultatet varken ger bevis för eller emot ett samband mellan exponering för asfaltrök och lungcancer.
- Studien har påvisat att förbättrade arbetsförhållanden och tekniker gradvis minskat mängden asfaltrök.

Industrin har fortsatt att ägna uppmärksamhet åt arbetsförhållanden, genom utveckling av maskiner och bättre kontroll (bla på massatemperaturen som är en viktig faktor för rökutveckling).

I den svenska delen av studien ingick även dokumentation av rökvanor (De svenska asfaltarbetarnas rökvanor skiljer sig inte från normalpopulationen). I de övriga länderna har inte rökvanorna registrerats. Dess effekter och andra levnadsvanor skulle kunna påverka resultatet. Asfaltindustrin i Europa överväger därför att låta IARC gå vidare med en begränsad sk. ”nested case control study”, intervjuer med anhöriga till de avlidna, i syfte att studera eventuella effekter av dessa faktorer. Sverige deltar inte i den eftersom bedömningen är att den för svensk del inte kommer att påverka resultatet.

Av de slutsatser som kan dras, förutom att det inte kan konstateras någon ökad risk för lungcancer hos svenska asfaltarbetare, vill jag med tanke på diskussionen ang hantering av tjärhaltiga massor framhålla följande:

Rapporten speglar i hög grad förhållanden under 1950-1980 - talen, dvs den period då vi bla använde tjära i asfaltmassorna. Trots det ser vi ingen ökad cancerrisk. Även om man enbart tar hänsyn till de personer som arbetade under denna period kan ingen ökad cancerrisk konstateras.

Uppsala i november 2001

Tom Karlsson